

cení věci dané v úschovu, nýbrž i schovatel může se kdykoliv domáhati na ukladatel, aby vzal věc zpět. V tom smyslu jest rozuměti rčení zákona dáti »výpověď podle libosti« (srov. Schey: Die Obligationsverhältnisse I, str. 316, Ehrenzweig: System II/1, str. 378, Klangův Komentář II/2, str. 671). Že zákon uznává oprávnění schovatelovo domáhati se na ukladatel, odebrání uschované věci, plyne i z druhé věty § 962 obč. zák., v níž jsou vytčeny případy, kdy schovatel jest oprávněn vrátiti svěřenou mu věc i před uplynutím ujednané schovací doby. Na tom, že v § 967 obč. zák., jednajícím o povinnostech ukladatele, není výslovně uvedena i jeho povinnost odebrati věc danou do úschovy, nezáleží, ježto tato povinnost plyne již z povahy schovací smlouvy, při níž povinnost ukladatelova odebrati věc odpovídá shora dolíčenému právu schovatelovu vrátiti věc.

Čís. 17252.

Nároky čs. státních příslušníků proti Čs. státu na náhradu za válečné úkony hledíc na zákon č. 236/1924 a čl. III haagské dohody z 20. ledna 1930 č. 184/1932 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. března 1939, Rv I 2297/38.)

Žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalovaném Čs. státě nároku na zaplacení válečných úkonů v hodnotě 29.993 K, které konal za světové války podle zákonů č. 236/1912 a č. 316/1918 ř. z., zamítly soudy všech tří stolic, n e j v y š š í s o u d z těchto

d ů v o d ů:

Po právní stránce opíral žalobce žalobní nárok o předpisy §§ 1431 až 1437 a 1447 obč. zák. a dovozoval, že se žalovaný na jeho újmu obohatil, přistoupiv k ustanovení čl. III haagské dohody ze dne 20. ledna 1930 č. 184/1932 Sb. z. a n., podle něhož žalobce jako zdejší státní příslušník nemůže se již domáhati své pohledávky za válečné úkony ve výši 29.993 K ani na republice Rakouské, jak by byl mohl jinak bez oné dohody učiniti podle mírových smluv. Při tom prý čs. delegace uplatňovala také soukromoprávní nároky tuzemských státních příslušníků, k nimž náležel i žalobce se svým nárokem na odměnu za válečné úkony, a vystupovala prý nikoli jako zástupkyně státu za tento stát, nýbrž jako zástupce oněch jednotlivců s plnou odpovědností vůči nim. Jestliže prý delegace ujednala, že ony pohledávky vzájemně dosud nevyřízené, tedy také nárok žalobcův, nebudou uplatňovány, byl prý tím žalovaný obohacen, když prý tak použil nároku žalobcova k uspokojení státních příslušníků republiky Rakouské, jež tito příslušníci měli proti žalovanému státu; vzájemné nároky obou států byly prý kompensovány, a to, jak žalobce míní, na jeho újmu.

Co do domnělé kompensace byl by žalovaný mohl k započtení namítnouti toliko ony nároky, které mu proti republice Rakouské příslu-

šely, tedy co do nároků z titulu válečných úkonů jen ony, které sám převzal podle zákona č. 236/1924 Sb. z. a n., nemohl však započítati pohledávky, které podle tohoto zákona nepřevzal; žalobce sám připustil, že jeho pohledávku z válečných úkonů žalovaný nepřevzal, protože nebylo tu podmínek, jež pro převzetí stanovil řečený zákon.

Co se týká tvrzeného obohacení žalovaného státu, padá i tu jakýkoli nárok již tím, co bylo uvedeno nahoře. Nebylo dokázáno, že žalobcova pohledávka byla za jednání o dohodě a při ní vůbec uvedena jakkoli na přetřes, že se stala základem této dohody a že na její uskutečnění měla nebo mohla míti jakýkoli účinek potud, že by k oné dohodě jinak bylo nedošlo a že by se tedy právě se zřetelem k oné pohledávce žalobcově bylo žalovanému dostalo vůbec nějaké majetkové hodnoty onou smlouvou, již by byl nedosáhl bez oné žalobcovy pohledávky. I kdyby snad ona dohoda byla svými důsledky výhodná pro žalovaného, není dokázáno, že se mu dostalo výhody na újmu žalobcovu.

Nelze tudíž přiznati žalobci nárok z důvodu obohacení, jestliže nějaké obohacení žalovaného na újmu žalobcovu nebylo dokázáno. S názorem žalobcovým, že takové obohacení možno dovoditi již ze znění samé dohody, nelze ovšem souhlasiti.

V opravném řízení snažil se žalobce dovoditi oprávněnost svého žalobního nároku ještě také z jiných skutkových a právních hledisek, což však není v souhlasu s předpisem § 482 c. ř. s. Mínil-li žalobce na př., že žalovaný jednal na jeho úkor o své újmě jako jeho zástupce, anebo že snad závazek republiky Rakouské k úhradě žalobcova nároku z válečných úkonů automaticky přešel na žalovaný stát, nešlo by zajisté již i nárok z obohacení, nýbrž právě o nároky jiné povahy právní, jež žalobou nebyly uplatněny. Podobně je tomu také, pokud se žalovaný snaží dovoditi, že by v oné dohodě bylo obsaženo vyvlastnění jeho nároku s povinností žalované strany k náhradě škody, dále že se jak ona dohoda, tak také ustanovení zákona č. 236/1924 Sb. z. a n. příčí jak dobrým mravům, tak i zásadám vysloveným v § 106 ústavní listiny. Také tu by šlo o nároky podstatně jiné a nikoli o nárok z obohacení. Kdyby se však mohlo souditi, že by v otázkách těchto šlo toliko o právní subsumpci skutečností již v žalobě a před procesním soudem přednesených, ani v tom případě nebylo by lze žalobcovy nároky uznati za oprávněné. Žalovaný stát nebyl vůbec zavázán k tomu, aby hradil jakékoli nároky vzešlé z válečných úkonů, a to ovšem ani vůči vlastním příslušníkům; směl tedy upravit tyto otázky se zřetelem na nároky těchto příslušníků a jejich zájmu takovým způsobem, který uznával za vhodný, a jak se to stalo ve vzpomenutém již zákoně č. 236/1924 Sb. z. a n. Žalobce nevyhovoval podmínkám stanoveným pro převzetí závazku v řečeném zákoně a bylo v příslušném právním řízení rozhodnuto, že mu z tohoto zákona a tedy ani jinak vůči žalovanému žádný nárok z důvodů válečných úkonů nepřísluší. Nemůže proto z toho, že pak také žalovaný stát přistoupil k mezistátní dohodě směřující k likvidaci mezistátních nároků, dovozovati, že žalovaný stát převzal nějaký závazek, když právě v poměru k žalobci bylo již stanoveno, že k takovému pře-

vzetí není v souzeném případě zákonných podmínek. O nějakém soukromoprávním zástupčím poměru nemůže být řeči, když tu šlo o mezistátní dohodu. Netřeba řešit otázku, zda onou dohodou skutečně zanikl jakýkoli nárok žalobcův z titulu válečných úkonů, či mohl-li by snad takový nárok ještě uplatnit mimo proti žalovanému státu a republice Rakouské proti jinému právnímu subjektu. Než v každém případě by musilo být uváženo, pokud by byl žalobce vůbec dosáhl uspokojení svého nároku, kdyby k oné mezistátní dohodě bylo nedošlo. V té příčině není v přednesu žádných předpokladů v tom směru, že by byl žalobce mohl s úspěchem své nároky uplatnit.

Čís. 17253.

Pro otázku, kdo jest účastníkem knihovního řízení, rozhoduje doba, kdy žádost došla knihovního soudu.

Kdo neměl v uvedené době k nemovitosti knihovního (vlastnického) práva, není oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, třebaže později nabyl knihovního práva v poznamenaném pořadí předcházejícím zápisu, proti kterému čelí rekurs.

(Rozh. ze dne 7. března 1939, R I 46/39.)

Srov. rozh. č. 11746 Sb. n. s.

Soud první stolice povolil na návrh vymáhajícího věřitele Dr. Rudolfa B., došlý knihovního soudu dne 20. ledna 1938 o 8. hod. 30 min., usnesením ze dne 4. února 1938 exekuci vnučeným zřízením zástavního práva na nemovitosti připsané povinným manželům Václavu a Marii N. jako knihovním vlastníkům. Proti tomuto usnesení podali Jan D. a nezl. Marie D. rekurs, tvrdíce, že se stali podle usnesení ze dne 5. února 1938 č. d. 105/38 vlastníky dotčené nemovitosti a že vklad jejich vlastnického práva byl zapsán do pozemkové knihy v pořadí poznámky zcizení dříve, než vklad vnučeného zástavního práva pro pohledávku vymáhajícího věřitele, poněvadž listovní opominul označiti plombu, a vytýkajíce dále, že v době, kdy bylo do pozemkové knihy zapísáno vnučené zástavní právo pro vymáhajícího věřitele za jeho vykonatelnou pohledávku, manželé Václav a Marie N., proti nimž byla exekuce povolena, nebyli již vlastníky nemovitosti a že zároveň s žádostí o vklad svého vlastnického práva v pořadí poznámky pro zcizení nemohli žádosti o výmaz onoho vnučeného zástavního práva, poněvadž v době, kdy svou žádost o vklad vlastnického práva podali (t. j. 3. února 1938), nebylo zástavní právo ještě do pozemkové knihy zapsáno. Rekursní soud odmítl rekurs a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Rekursní soud zkoumal především otázku, zda stěžovatelé jsou k podání rekursu oprávněni. Exekuční řád nemá ustanovení o tom, kdo mimo vymáhajícího věřitele a dlužníka jest oprávněn k podání rekursu, avšak všeobecně lze míti za to, že každý účastník exekučního